

Megkérdőjelezett szakszerűség

A napokban jelent meg a Földművelésügyi Minisztérium úgynevezett „mesterséges feltételreteremtésről” szóló rendelkezése, ami azt célozza, hogy azokat a gazdálkodókat, akik bizonyos lépéseket tettek annak érdekében, hogy elkerüljék a nekik járó kifizetések szabályváltozások miatt várható csökkenését, támogatásaik visszafizetésére kötelezzék. A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének véleményét Máhr András főtítkárhelyettes fogalmazta meg és szakmai érvekkel támasztotta alá álláspontjukat.

Érdemes tisztázni, miről is van szó. A kormány úgy döntött, hogy az 1200 hektár feletti területek támogatását megvonja a gazdálkodóktól. Az európai jog előírja, hogy e tekintetben a kifizetőügynökségeknek – nálunk a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnak – meg kell vizsgálnia, hogy az esetleges szervezeti változásokra – ideértve az egyéni gazdaságok szétírását is – nem azért került-e sor, hogy az uniós rendelkezéseket kijátsszák.

Ezzel önmagában nincs probléma, a gond a miniszteri rendelettel van, jelentette ki Máhr András. Az uniós jog taxatív kimondja, hogy mind a támogatási felső határ, mind a kistermelői átalány tekintetében vizsgálni kell a szétírás okát. Ezzel szemben a minisztérium ezt leszűkítve értelmezi, hiszen a kistermelői átalányról egy szó sem esik a rendeletében. Pedig ezek esetében is komoly visszaélésekről lehet hallani, például arról, hogy egy családon belül a földterületeket szétírják egy-egy hektárra annak érdekében, hogy a támogatások nagyságát megduplázzák. A miniszteri rendelet erről nem tesz említést.

Csak a jogi személyek

Nem véletlenül hozta szóba a MOSZ főtítkárhelyettese a kistermelői átalány megszerzése érdekében teremtett mesterséges feltételekről szóló sza-

bályozás hiányát. Miközben a támogatások felső határa kérdésében az 1307-es európai uniós rendelet 11. cikkelyének 4. bekezdése rendelkezik, addig a kistermelői átalány kapcsán e rendelet 61-es cikkelye szó szerint a következőket tartalmazza: „Nem részesíthetők az e cím által biztosított előnyökben azok a mezőgazdasági termelők, akiknek esetében megállapítást nyer, hogy 2011. október 18-át követően mesterségesen olyan feltételeket teremtettek, amelyek lehetőség adnak számukra arra, hogy kihasználják a mezőgazdasági kistermelői támogatási rendszer előnyeit”. Ez uniós jog, amely közvetlenül érvényes a tagállamok mindegyikére, vagyis felülírja a magyar törvényeket.

A minisztériumi rendelet csak a jogi személyek szervezeti változására vonatkoztatja a „mesterséges feltételt”, ez pedig – a főtítkárhelyettes megjegyzése szerint – alapvetően nincs szinkronban az uniós joggal. Már csak azért sem, mert a támogatási felső határ – és erre hivatkozik a minisztérium közleménye is – nemcsak a jogi személyeknél, hanem a magánszemélyeknél is előfordulhat. Ezek szerint, ha egy családi gazdaság, amelyik 1200 hektár fölött gazdálkodik, szétírja három családtagra a gazdaságát, az a magyar jog szerint jogszerű, az uniós jog szerint viszont nem. Ennek

súlyos következményei lehetnek nemcsak az érintetteknek, hanem – ne adj’ Isten – a költségvetés egészére is. Ha az EU megállapítja, hogy erre nézve nincs megfelelő szabályozásunk, akkor visszatarthatja a támogatás egy részét.

A rendelkezés nem elhanyagolandó problémája az is, hogy az EU jogszabály kimondja, hogy vizsgálni kell a 2011. október 18. utáni ilyen jellegű lépéseket. Ezzel szemben a miniszteri rendelet azt tartalmazza, hogy azok, akik 2014. november 1-jéig hajtottak végre szervezeti változásokat, és úgy nyilatkoznak, hogy nekik nem a „mesterséges feltétel” kijátszása volt a céljuk, akkor az ügyletet nem kell vizsgálni, mert az jogszerű. Nos, ez is egyértelműen sérti az uniós szabályozást. A minisztérium 2014. július 31-ei közleményében közölte, hogy konkrétan mekkora támogatásvonással sújtja az agrártermelőket (csak zárójelben: ez is páratlan mértékű az EU-ban). Kérdés, hogy mi történt 2014. július 31. és 2014. november 1. között. Máhr András feltételezése szerint az történhetett, hogy voltak olyanok, akiknek szóltak, hogy hajtsák végre a szétválást ebben az időszakban, mert akkor nem fogják vizsgálni a lépést. Jobb lenne, ha név szerint mondanák meg, melyek ezek a szervezetek...

Téves vélelmek

További probléma, hogy az FM közleménye azt tartalmazza: „Tekintettel arra, hogy a kormány döntését a támogatásvonás alkalmazásáról az 1437/2014. (VII. 31.) Kormányhatározat rögzítette, fontos látni, hogy igazából csak ezen időpontot követően reális azt feltételezni, hogy egyes cégek a szabályozás kijátszását kezdik el érdemben vizsgálni. Mivel egy szétválás gazdasági és jogi előkészítése több

hónapos folyamat, a jogalkotó azzal a megengedő feltételezéssel élt, hogy a 2014. november 1. előtt meghozott, szétválásról szóló formális közgyűlési vagy taggyűlési döntéssel kapcsolatos előkészületeket már a kormány döntését megelőzően szükségyszerűen meg kellett kezdeni, így ezekben az esetekben az ellenbizonyítás módja is egyszerűbb. Viszont ezen időpont után már kevéssé életszerű azt feltételezni, hogy a szétválásról szóló döntésben a degresszióval kapcsolatos kormánydöntés ne játszott volna szerepet, így ezekben az esetekben az ellenbizonyítás elfogadásához is részletes és alapos vizsgálat szükséges.”

Magyarán, a 2014. november 1. utáni szervezeti változások esetén vélelmezni kell, hogy „mesterséges feltételreteremtésről” van szó, jelentette ki Máhr András. Ezzel szemben az uniós jog azt tartalmazza, hogy a kifizető ügynökségnek (MVH) kell vizsgálnia a szétválást, és szintén neki kell bebizonyítania, hogy mesterségesen teremtettek olyan feltételeket, amelyek lehetővé teszik a támogatási rendszer előnyeinek kihasználását. A bizonyítás terhének megfordítása az alkotmányos jogok sérelmét is felveti, hiszen az ártatlanság jog által előírt vélelme vesz el. Az sem állja meg a helyét az FM álláspontjában, hogy a szervezeteknek

2014. július 1. előtt kellett dönteni a szétválásról, merthogy csak így lett volna mód november 1-jéig végrehajtani a szétválást. Ez azért tévedés, mert egy ilyen döntés meghozatalához elegendő egy közgyűlést összehívni, ami legrosszabb esetben is 30 napot vesz igénybe. Vagyis három hónap állt rendelkezésre egy ilyen közgyűlés összehívására, mondta a főtítkárhelyettes.

Mindezt tetézi, hogy a bizonyítás előírt feltételei is abszurdak. Ha egy mezőgazdasági üzem – lett légyen akár családi gazdaság, akár társas vállalkozás –, úgy dönt, hogy a tulajdonosok szétválnak, az nem tekinthető mesterséges feltételreteremtésnek, elvégre érthető, ha valaki nem akar a szüleivel együtt, egy közös gazdaságban gazdálkodni. A tulajdonosi körök is dönthetnek úgy, hogy külön-külön keresik a boldogulásukat, amely szándékot nyilvánvalóan nem lehet mesterséges feltételreteremtésnek minősíteni. Mit mond az FM rendelete? Azt, hogy vélelmezni kell, hogy mesterséges feltételreteremtés okán történt a szétválás, ha a szétváló szerve-

zetnek a tulajdonosi köre azonos marad. Ebben az FM-nek igaza van, miként abban is, hogy ha a székhely azonos, az megerősíti ezt a gyanút. De van egy harmadik feltétel is, miszerint ha a tevékenységi körben is azonosság mutatható ki, akkor teljesül a mesterséges feltételreteremtés. Érdemes belegondolni – mert így életszerű –, hogy ha egy családi gazdaságban az apa és a gyermek szétválnak, akkor mindkettő mezőgazdasági tevékenységet fog folytatni, tehát a tevékenységi körük azonos marad. Ez jól példázza a rendelet „szakszerűségét”, mondta a főtítkárhelyettes.

Az is érdekessége a rendeletnek, hogy a kockázatelemzésről úgy rendelkezik, hogy akkor kell vélelmeznie az MVH-nak, hogy a feltételek mesterséges megteremtéséről van szó, ha a támogatásvonást megelőző utolsó referenciaévhez képest 10 százalékkal csökken az adott gazdaság földterülete. Mintha a minisztérium elfeledkezett volna a földforgalmi törvényről, amelyet szintén ők alkottak, és amely korlátozza a földhasználatokat. Azt

hozta fel példaként, hogy ha egy gazdaság 1200 hektárnál nagyobb területen gazdálkodik és lejár 100–150 hektárjának a bérleti szerződése, akkor sem újíthatja meg azt, ha a bérbeadó egyébként neki kívánná bérbe adni a területet – a földforgalmi törvény ugyanis ezt megtiltja. Tehát sok olyan gazdaság lesz, amelynél a földhasználat 10 százalékot meghaladóan csökken, és ha nem is 2015-ben, de a következő években bizonyosan.

A főtítkárhelyettes véleménye szerint diszkriminatív a rendelet, mert nincs összhangban az EU-előírásokkal, kizárólag a jogi személyek szervezeti változásairól szól és kiveszi a 2014. november 1. előtti szervezeti változásokat.

Kinek mi az érdeke?

Ha egy mezőgazdasági szervezet vagy családi gazdaság szétválása után a gazdaságok tevékenységi köre azonos marad, akkor ezt a feltételek mesterséges megteremtésének kell vélelmezni, és a bizonyítási terhet megfordították. Máhr András ezt mondta: kíváncsi rá, hogy egy szántón,

réten vagy legelőn milyen más tevékenységet lehet folytatni, mint mezőgazdasági tevékenység?

A főtítkárhelyettes szerint a rendelet nem állja ki az uniós jogegységi próbát. A rendelet alapján ugyan van mód különbségtételre, de nem alkalmas arra, hogy ténylegesen kiszűrje azokat, akik mesterségesen teremtettek kedvező feltételeket. Emellett arra is alkalmas, hogy tovább fokozza a jogi személyiségű társaságokkal szembeni hangulatot. Ez meg azért érthetetlen, mert minden szakember jól tudja, hogy ebben a szektorban van az állattenyésztés döntő hányada, ez az a kör, amelyik legálisan foglalkoztat és amelyik befizeti az adóját. És ami nem utolsó szempont, hogy ez a szektor állítja elő a mezőgazdaság termelési értékének bruttó kétharmadát. Vajon mi mozgatja a döntéshozókat, hogy ezeket a szervezeteket ellehetetlenítsék, hogy több tízezer ember munkahelyét veszélyeztessék? Vajon miért cél a hazai állatállományi újabb megfelelése?

H. GY.

Javaslatokat vár a NÉBIH és az Országos Erdészeti Egyesület

Az idei évben is átadják a „Kétmilliomodik hektár magyar erdő” emlékérmeket.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) Erdészeti Igazgatósága és az Országos Erdészeti Egyesület által 2008-ban alapított emlékéremmel a sajtó azon képviselőinek teljesítményét ismerik el, akik munkájuk során kiemelten foglalkoznak a magyar erdőkkel.

A díjra 2015. szeptember 15-ig várják a jelöléseket a szervezők.

Az emlékérem odaítélésének főbb szabályai:

- Az emlékérem kizárólag egyéni teljesítmény elismerésére szolgál.
- Évente egy darab emlékérem adományozható.
- Az emlékéremhez pénzdíj nem kapcsolódik.
- Az emlékérmeket az írott és az elektronikus sajtó azon munkatársai, újságírók kaphatják, akik munkájuk során huzamosan és aktívan részt vettek a magyar erdőkkel, a magyar erdőgazdálkodással kapcsolatos kommunikációban, legyen az a médiában megjelenő híradás, szakmai tartalmú műsor szerkesztése, tényfeltáró újságírás vagy erdész szakemberek kommunikációs oktatása.
- Az elismerés alapja lehet életút vagy egyedi kiemelkedő teljesítmény.

A díjazottakra jogi és magánszemélyek egyaránt tehetnek javaslatot, melyeket 2015. szeptember 15-ig lehet beküldeni kizárólag írásos formában a NÉBIH Erdészeti Igazgatóságához (1370 Budapest, Pf.: 345.), vagy

az Országos Erdészeti Egyesülethez (1021 Budapest, Budakeszi út 91.). A határidőn túl érkező ajánlások nem érvényesek, így azokat a két alapító szervezetnek nem áll módjában elfogadni.

A javaslatnak tartalmaznia kell:

- a javasolt személy részletes életútját, kiemelten azokat a tevékenységeit, amelyek indokolják az emlékérem adományozását.
- A javasolt személy főbb adatait (az adatlap letölthető a www.oee.hu, valamint a portal.nebih.gov.hu hivatalos weboldaláról).

Az emlékérmeket várhatóan a 2015. évi „Erdők hete” rendezvénysorozaton adják át.

NÉBIH Erdészeti Igazgatóság
Országos Erdészeti Egyesület

